

DU MOment des monuments

Slim aan de slag met monumenten

Samenvatting

We staan voor een grote uitdaging en dat is de energietransitie. De verdere opwarming van de aarde kan worden beperkt door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen (met name de CO₂). Dat vraagt om een ingrijpende verandering in onze energievoorziening, waarbij we het energieverbruik verminderen en energie opwekken met duurzame bronnen. De gebouwde omgeving moet hier een belangrijke bijdrage aan leveren. We moeten allemaal aan de slag met het verduurzamen van onze woningen en ook onze monumenten moeten duurzamer.

Een gemeente als Stichtse Vecht staat voor een belangrijke opgave. De gemeente kent veel cultureel erfgoed, waaronder een groot monumentenbestand. Het cultureel erfgoed zal onderdeel moeten gaan uitmaken van de energietransitie om de klimaatdoelen te behalen. Hier komt nog bij dat ook onze historische gebouwen met de eisen van deze tijd mee moeten ten aanzien van comfort, gasloos en opwekking van energie. Dit om te voorkomen dat de gebruikswaarde daalt. Daarom gaat wij "slim aan de slag met monumenten" met het project "DU MOment des monuments". We gaan een gemeentebreed model (A-Z model) ontwikkelen om het verduurzamen van monumenten te bevorderen in de gemeente – met behoud van waarden. Ook waardevolle panden krijgen aandacht in dit traject. We doen een aanvraag bij de erfgoeddeal, zodat we een serieuze betekenis kunnen geven aan de verduurzamingsopgave bij monumenten. Het model wordt breed toepasbaar, om ook als voorbeeld te kunnen dienen voor andere gemeenten.

De klimaatverandering vraagt ook een andere aanpak als het gaat om bodemgebruik en de waterhuishouding. Daarbij heeft Stichtse Vecht haar eigen problematiek door toenemende bodemdaling in het veenweidegebied. Dit heeft ook zijn weerslag op de gebouwde omgeving. Denk aan funderingsschade of wateroverlast. Op gebouwniveau dragen maatregelen om het water langer vast te houden in onze gebouwen en tuinen (zij het op kleine schaal) bij aan klimaatadaptatie, wat we ook in dit project meenemen.

Leer en ontwikkeltraject

We werken met pilots om het model te kunnen optimaliseren. De pilots zijn de voorbeeldprojecten waarbij we concreet monumenten verduurzamen. Anderen kunnen van de pilots leren en zij kunnen inspiratie geven. Het gaat daarbij niet alleen om het einddoel (een duurzaam gebouw), maar om het gehele leertraject van de verduurzaming. Door inzicht te geven in de (on)mogelijkheden, de te maken keuzes onderweg en de meerwaarde die de verduurzaming kan opleveren, kunnen eigenaren over de streep getrokken worden om stappen (of kleine stapjes) te gaan nemen.

Het A-Z model:

Er komt heel wat kijken bij het verduurzamen van monumenten, omdat niet alle duurzame maatregelen mogelijk zijn. Verkeerde ingrepen kunnen leiden tot grote schade aan een monument. Nog lang niet alle kennis is ontwikkeld op dit vlak en (vergunningen)processen lopen niet altijd soepel. Het te ontwikkelen A-Z model is erop gericht om eigenaren van het begin tot het eind te kunnen begeleiden in het verduurzamen van hun monument. De bedoeling is een betaalbaar en bruikbaar Duurzaam monumenten advies (DuMo-advies) te ontwikkelen voor eigenaren, waarmee kosten gereduceerd worden. We richten ons hierbij niet alleen op grote, maar juist ook op de kleinschalige maatregelen, bijvoorbeeld isolatieglas, zonnepanelen, isolatie etc. maar ook op klimaatadaptatie, denk aan regentonnen en groene daken. Het gaat om het totaalplaatje. Ook duurzaam materiaal gebruik en circulair bouwen horen hier bijvoorbeeld bij. We communiceren over de goede voorbeelden, de "trotse" eigenaren helpen ons hierbij en over de slechte voorbeelden. Hier kunnen we van leren.

Dit project is een samenwerkingsverband tussen:

Het project heeft de volgende centrale onderzoeksvraag en doelstelling:

Onderzoeksvraag: Welk model (proces) helpt ons om gemeenten en eigenaren te ondersteunen bij verduurzaming van monumenten en waardevolle panden?

Doelstelling: de energietransitie erfgoed-inclusief maken door verduurzaming van monumenten te bevorderen – met behoud van waarden. We sluiten aan bij de ambitie uit de landelijke 'routekaart verduurzaming monumenten';

"CO₂ reductie van 40% in 2030 en 60% in 2040 als gemiddelde over de monumentenvoorraad."

gemeente
Stichtse Vecht

MOOISTICHT

VOOR RUIMTELIJKE KWALITEIT

monumentenwacht
utrecht

Onderstaande figuur geeft een beeld van de fases die onderdeel uitmaken van het gemeentelijk DUMO model A-Z.

